



De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De S. Petro Mediolanensi, Ordinis Prædicatorij, martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

VITA SANCTI PETRI MARTYRIS EX ORDINE PRAEDICATORVM: AVTHORE THOMA LENTINO Patriarcha Hierosolymitano, eius contemporaneo. Dictionem in gratiam Lectoris eruditi passim nonnihil elimaumus.

in gratiam Lectoris eruditi passim nonnihil elimaumus.

PROLOGVS AVTHORIS



TRES sunt, qui testimonium dant in caelo: Pater, Verbum ^{1. Iohan. 5.} & Spiritus sanctus. & tres sunt, qui testimonium dant in terra: spiritus, aqua & sanguis. Sanctorum gloriam multis & varijs testimonijs adstruendam, sapientia diuina prauidit, quibus corda fidelium ad laudes suae bonitatis celebrandas artentius erigeret, & in sanctorum venerationem vehementius & copiosius excitaret. Felix autem ille sanctus, cui & caelestia & terrena testimonia suffragantur, cui nec virtus caelestis deest ad gloriam, nec laus terrestris ad famam, longè lateque diffusam, & fidelium testimonijs comprobata. ^{Caelestia & terrestria testimonia Sanctorum.}

Quae quidem in beato Petro nouo martyre, strenuo fidei pugile, clariùs innotescunt, cuius sanctitati tota Trinitas praebet testimonium: Patris potentia in miraculis, Filij sapientia in doctrinis, Spiritus sancti gratia in donis & virtutibus, quibus eum vberius ornauit, & praee eius participibus suorum charismatum vnctiōne perfudit.

Vt autem fides in fidei pugile contra fidei oppugnatores, nempe haereticos, illustrius refulgeret, & suis micantibus radijs inuidorū oculos efficacius perfringeret, non desuere illi etiam terrena testimonia, quando & aqua baptismalis innocentia, quam à ^{Aqua.} matris utero inuolaram semper retinuit: & spiritus sapientiae, quam per Italiam late ^{Spiritus.} diffudit: & sanguis triumphalis passionis, quam pro fide Christi fortissimè suscepit, multiplicem eius gloriam cum multa laude testantur: vt sanctis virginibus, doctoribus & martyribus par existimetur in praemio, quorum in terris merita magno studio est emulatus. Sed haec vt euentius appareant, à primordijs vitae eius vsque ad passionis triumphum narrationem stylo rudi pertexemus: quaedam etiam caelitus ostensa miracula adijciemus, quemadmodum ad nos homines fide digni verissimè retulerunt: idque in gloriam & honorem illius, qui gloria & honore suum martyrem coronauit.

VITAE HISTORIA.



Eatus Petrus martyr, Praedicatorum decus, Italiae speculum, ^{Aprilis 29.} & fidei pugil ac propugnator egregius, in Gallia Cisalpina, quam Longobardi vocant, ciuitate Veronensi, ex parentibus haereticis deprauatis traxit originem: vt tanquam lux è tenebris, rosa de spinis, flos è sentibus ortus, tanto amplius reluceret in mundo, redoleret in coenobio, rutilaret in caelo, quod è parentibus errore occaecatis, mente sauciatis atque corpore corruptis, decus virgineum, atque è spinis & sentibus, aeterno incendio addictis, martyr inclytus esset profectus. Nam tamen si parentes habuit haereticos, quorum vt institutione erudiretur, & filium vera ratio admonebat, & puerum necessitudo compellebat: at nihilo minus ita se mundum ab illorum seruauit erroribus & immunem, vt neque blandis parentum dolis, neque multa verborum frequentia, ad haereticorum suae colloquia, siue consortia vel induci potuerit, vel compelli. ^{quidam habent * Cumanam,}

Videbatur iam tum in tantilla aetate intelligere proverbium, quod nondum legerat: ^{Qui Eccli. 13.} ^{1. Cor. 15.} ^{Menander.} Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea. & illam Apostoli sententiam: Corruptunt mores bonos colloquia mala. Quod enim à natura videmus homini & ceteris animantibus attributum, vt homo serpentis, agnus lupi conspectum horreat, & inditam hosti saeuitiam sentiat: hoc puerum bonae vnctio caelestis edocuit: vt venatorum serpentum consortia fugeret, & lupos rapaces, pellibus ouinis tectos, inimicos intelligeret, atque eorum commercia vitaret.

Itaque

Itaque cum necdum pueritiae annos exegisset, annos plus minus septē natus, à scholisque rediret, quibus erat traditus literis imbuendus, à patruo suo haeretico, magno diaboli laqueo, quidnam in scholis didicisset, interrogatus, respondit se Christianae fidei symbolum didicisse, Credo in Deum patrem omnipotentē, creatorem celi & terra, & reliqua, ordine illi recitans. A cuius fidei professione cum ille puerum, tãquàm rudem quendam tyrunculum auertere niteretur, persuadereque ei vellet, vt non Deū, sed diabolum potiùs fateretur visibilium conditorem: quasdam etiam scripturæ sententias adhiberet ad suum confirmandū errorem, (erat enim perfidiæ causidicus atque patronus) nihil à puero potuit obtinere, affirmante constanter, quod legisset, quodque scriptum esset, id se velle & credere & confiteri. Quod ille satanae venator & administer, magnusque animarum seductor vbi perpendit, totum, quod gestum fuerat, patri pueri retulit, & vt Petrum à scholis remoueret, modis omnibus est persuadere conatus. Timeo enim, ait, nè cum Petrus benè fuerit eruditus, ad meretricem illam se transferat, fidemque nostram destruat, magnus ecclesiae, hoc est, conuenticuli Manichaeorum futurus, si vixerit, persecutor. Quod quidem ille à seipso non dixit, sed tanquàm alter Caiphas, beatum Petrum haeticorum perfidiam destructurum, futurorum nefcius prophetauit. Sed quoniam non est consilium contra Dominum, quemadmodum apud filium, ita etiam apud patrem nihil obtinuit sermo eius. Non enim praeiuit ei assensum pater pueri, sperans illum ad sectam suam, posteaquam in Grammatica esset institutus, per haesiarcham aliquem pertrahendum.

Vt igitur Dei grata voluntas impleretur, qui malignorum hominum dissipat cogitationes, cum puer domi pueritiae annos egisset, & haeticos in ipsa propemodum infantia superasset, missus est studij causa Bononiam. Vbi licet esset ab haeticorum infestatione remotus, non tamen defuerunt ei noua impugnationū genera, florem illi pudicitiae eripere connitentium, quae adolescentiae solent esse permolesta. Equis verò inter carnis illecebras, mundi fallacias, hostis antiqui insidias, denique inter lasciuia & lubrica sodalium contubernia integritatem mentis & corporis possit cōseruare atque tueri? Non est hoc fragilitatis humanae, sed donum Dei est & paucorum priuilegium.

Immo verò, teste S. Hieronymo, in carne praeter carnem viuere, non terrena vita est, sed caelestis. Itaque ingeniosus adolescens, cum sortitus esset animam bonam, etiam ad corpus incoquinatum & cor immaculatum, conseruandum toto pectore anhelabat, bonitatem circa se diuinæ dispensationis agnoscens & stupens, sicut longo post tempore coram quibusdam fratribus, eius puritatis conscjs, confessus est, quod inuiolatus castitatis dispendia potuerit euitare. Aduertens verò puer sanctus, non tu-

tum esse cum scorpionibus habitare, velut alter Ioseph, pallium reliquit in manu Aegyptiae, ipsius pudori insidiantis, & ad religionis portum confugere deliberans, mundum cum flore marcescente, parentes cum errore perimente reliquit, atque fratrum Praedicatorum institutum mundus complexus est, futurus etiam ipse praedicator eximius, oppugnator haesum, persecutor sordium, & vitiorum grauissimus castigatō. In eo autem instituto paupertatis & humilitatis vestigijs insitens, beatumque patrem Dominicum ducem virginem virgo sequens, magnum perfectionis apicem attingit, semper de virtute in virtutem progrediens, & quasi lux splendens, procedens usque ad perfectum diem.

In ipso nouitiatu contra carnem magno zelo incensus, nè seruus delicatè nutritus proteruaret in dominū, adeo se ieiunijs & mirabili abstinentia, vigilijs & precibus maceravit, vt mensuram propriae fragilitatis excedens, ciuem propemodum perdiderit, dum vult hostem opprimere. Nervis enim corporis nimia exinanitione contractis, tam fortiter eius dentes compressi sunt, vt vel ad sorbē dum quippiam quolibet instrumento agrè diduci potuerint. Misertus est autem illius, vel potiùs populi sui Deus, nec passus est os illud beatum diutius obserari, quod in medio ecclesiae cum multo fructu creberrimè aperire constituerat. Restitutus verò pristinae sanitati, modum quidem abstinentiae mutauit, sed non abstinendi propositum vel consuetudinem. Porro illa humanae imbecillitatis experientia commiserationis siue compassionis virtuti adiuncta, ita in eo pietatis & parsimoniae affectum moderata est, vt, licet erga se parcus & seuerus permaneret, erga aliorum tamen necessitates semper indulgentior fuerit. Cuius rei confirmandae causa, illud vnum commemorasse sufficiat, quod egit, cum iam multo tempore fuisset vitam monasticam professus. Cum propter vberiore gratia, in labijs eius diffusam, plurimorum corda Deus pia erga eum deuotione inflammasset, ita vt non mediocri-

Error Manichaeorum.

Sic more haeticorum Romanam vocat Ecclesiam. Iohan. 11.

In Serm. de Assumptione B. Mariae.

Genes. 39.

S. Petrus fit monachus Dominicanus.

Prouer. 4.

Eius exercitia.

Sibi durus, alijs humanus.

mediocriter lætarentur, si qua illi munuscula mittere possent: sicut fratres, qui tunc aderant, diligentius obseruauerunt, de omnibus ad victum pertinentibus, quæ ob illius gratiam quotidie mitrebantur abunde, per integram Quadragesimam aut parum, aut nihil sibi sumpsit, quemadmodum solitus erat sapius abstinere, illum, licet emittus, sequens, qui non ministrari venit, sed ministrare, qui quæ propter nos, cum diues esset, factus est egenus, ut illius inopia nos ditaremur.

Marth. 20.
2 Cor. 8.

Cæterum integritatem mentis & corporis, uti à primis ætatis initijs cœperat, ita semper illibatam studuit conseruare, atque in ea conseruanda proficere: ut virgo & mente & corpore permanens, nullum unquam mortiferi criminis contagium senserit, quemadmodum eius confessariorum fideli est testimonio comprobatum. Nè verò per ocij desidiam & inertiam hostilibus pateret insidijs, in iustificationibus Dei exercebatur assidue, ut in ipso, rebus bonis & sanctis exercitijs perpetim occupato, vitia nullum prorsus locum obtinerent, & à spiritalibus nequitijs tutus esset. Præter hæc autem, quam fuerit deuotione gratus, obedientia placidus, benignitate suauis, patientia constans, charitate præstabilis, denique in cunctis morum maturitate compositus, vbertim testantur & seculares & monachi, qui viderunt, qui eius meruere frui confortio, & qui ei familiarius adhæserunt. Quantumcunque verò polleret moribus & meritis refulgeret, nè quasi puluerem iactaret in ventum, si sine humilitate cæteras virtutes in pectoris sui armariolum congestisset, adeo se humilem & subiectum in fratrum conuentu & congregatione exhibuit, ut ad illorum obsequia & ministeria, quibus iuuenis solebat occupari, plerumque se etiam senex facilem & vltionem offerret. Itaque crebro pia sollicitudine seruiebat infirmis, sæpè hospites hilari excipiebat alloquio: interdum etiam, verborum & gestuum decore ac honestate seruata, officio ianitoris prudenter ac discretè fungebatur, nec ad vlla quantunuis humilia & abiecta officia se difficilem exhibebat vel inuoluntarium.

Mira animi
& corporis
integritas.

Magna hu-
militas.

Esti autem interdum cum Martha externis esset occupatus ministerijs, at tamen cum Maria sollicitè sedens ad pedes Domini, neque noctibus, neque diebus à diuinis cessabat colloquijs, Euangelium Christi aut aliquem sacrum codicem sub axilla, vel in sinu aut manibus gestans, & quoties licebat, vel lecta meditans, vel audita ruminans & memoriæ commendans. Tribuerat enim ei Deus desiderium sapientiæ, tantusque amator factus est legis diuinæ, ut cum illo Eunucho Aethiopo etiam in ministerio quotidiano positus, quoties daretur opportunitas, sacras lectitare literas non cessaret. Ità enim in illo grata sibi inuicem vicissitudine succedebant & ardor discendi, & promerendi desiderium, ut mirum in modum etiam non minoratus actu, non minus sapientiam perciperet, nec minus sapientiæ vacaret. Contulerat enim ei diuina prouidentia cor docile & tenacem memoriæ, quæ apud se deposita fideliter custodiret: & linguam eruditam, quæ recondita efficaciter alijs dispensaret. Quamobrem sine moræ dispendio factum est cor eius promptuarium legis diuinæ, & sacrarum scripturarum armarium. Per idem autem tyrocinij sui tempus non immemor opprobriorum, & quæ hæretici Ecclesiæ Dei exprobrarent, neque obliuiosus zelator effectus, fidem Catholicam præcipuè, & ea, quæ ad fidei defensionem hæresumque oppugnationem pertinent, adeo suo animo affigebat, ut quasi fidei propugnator ardentior, totum se illius obsequijs, eiusque hostium exterminijs mancipare videretur, cunctaque eius verba & studia virtutem fidei redolerent: adeoque circa illius, cuius asserendæ desiderio totus ardebat, defensionem profecit & inualuit, ut postea contra diros illius hostes mente intrepida feruentique spiritu continuum certamen exercens, diuturnum agonem suum tandem victrice martyrio felicissimè consummaret. Pro hac enim ab ineunte ferè ætate mortem subire cupiens, hoc vel maximè à Domino attentis & crebris precibus postulauit, uti nè sineret ipsum ex hac luce migrare, nisi hauisto pro illo passionis calice. Nec est fraudatus suo desiderio.

Luc. 10.

Act. 8.

Actioni &
contempla-
tionis vicif-
sim dat opè-
ram.

Eius studia.

Martyrij
desideriu.

Itaque disponente Domino lucernam suam non occultare sub modio, sed breui temporis spatio exacto, super prædicationis candelabrum altius sublimare: credita est illi eloquiorum dispensatio Diuinorum, & celerius studia sua virtute cælitus comitante, factus est concionator siue predicator generalis. Vbi verò tanquam alter Gedeon tubam prædicationis assumpsit, quam præclaro clangore insonuerit hostes fugans, si-
deles excitans, multis in locis compertum est. Exiuit enim sonus eius in omnem terram prouinciæ Longobardicæ, & loca Vrbi vicina, nec partem exiguam Tusciæ, itemque in totam Romandiolam siue Flaminiam & Marchiam Anconitanam. Quas enim ciuita-

Iudic. 7.

Est insignis
cõcionator.

tes vel oppida earum regionum salutiferis aliquandò clamoribus non impleuit? Quorum hominum, ijs in locis degentium, non concussit corda vel pulsauit auditum? Vbiquè in illis regionibus sanctæ opinionis eius diffusus est odor, sed alijs odor vitæ in vitam, alijs odor mortis in mortem: vbiquè magnum fuit excitauit desiderium, vbiquè celebre factum est nomen eius. Auris audiens beatificauit eum, & oculus eum videns, de sanctis operibus, fidei exaltatione, & victrice errorum confutatione testimonium perhibebat. Quantos autem qualesve fructus attulerit in salutem animarum, & suorum cumulationem meritorum, solus ille nouit, qui numerat multitudinem stellarum, & cui nuda & aperta sunt omnia. Veruntamen ex diuturnitate temporis, ex labore multiplici, ex magnitudine gratiæ & virtutis, præclara sancti martyris merita præclariùs innotescunt. Si enim beatus ille est, qui iugum Domini portauit ab adolescentia sua: quanto is beator, qui tanquam Benjamin adolescentulus, in excessu sanctitatis & virginitatis thalamo, triginta ferè annorum spatio in Prædicatorum collegio commoratus, totum tempus & numerum dierum vitæ suæ in diuinis officijs & obsequijs vsque ad triumphalem passionis titulum studiosè expendit? Quòd si verò bonorum operum vel laborum gloriosus est fructus: quis labores, quos hic operarius Domini siue in recipiendarum confessionum studijs, siue in prædicationum clamoribus pertulit, dignè poterit enarrare? Vt enim dies pleni inuenirentur in eo, & noctes vacuas non haberet, nocturna silentia, humana deputata quieti, post dormitionem breuem exigebat in studijs lectionum, & somni tempus deuotis orationum suspirijs occupabat: dies autem impendebat commodis animarum, vel quotidianis aut sedulis incumbendo concionibus, vel auscultandis confessionibus, aut hæreticorum pestifera dogmata validis contundendo rationibus: in quibus quidem specialis gratiæ munere fertur claruisse.

Pfal. 146.
Heb. 4.

Thren. 3.
Pfal. 67.

Sap. 3.

Noctes vt
exegerit.

Item dies.

Innumeri
ad eius con-
ciones con-
fluunt.

Fructus con-
cionũ eius.

Ionæ.

Miraculis
coruscant.

Mutus lo-
quitur.

Sic verò gratiam gratiæ exæquabat Dominus, vt multitudo populi, ad conciones eius vndiquè confluentis, gratiæ eius magnitudinem indicaret. De vrbibus enim & castris cum vexillis & tubis sonantibus erumpebant obuiam venienti: recedentem quoquè interdum tam multi sequebantur, vt vix ab eis se posset auellere. Sæpè etiam, vbi concionari statuerat, innumera hominum multitudo accurrens, locaque præripens & tempus anteuertens, illum intolerabiliter premebat. Quam ob causam Mediolanensis populus, insigni erga sanctum virum deuotionis argumento, in carruca, ex pictis asseribus fabricata, non tergis iumentorum, sed humeris gestata fidelium, illum repositum, & à compressione importunæ multitudinis seruabat illæsum, & habendæ concioni opportunius locum pro eo captabat cæteris eminentiorem. Ità verò deduci decebat agricolam Dei, qui semen veritatis contra hæreses, semen pacis inter odia, semen denique iustitiæ aduersus scelera seminabat. Et certè multi abiurabant hæreses, catholica veritate perspecta: plures, condonatis iniurijs, finem discordijs & similitatibus imponebant: plurimi verò sua confitentes peccata, ad agendam poenitentiam se comparabant. Qui enim ministrabat ei usque ad hunc diem semina seminanti, etiam fructus tales ex ijs seminibus abundantius producebat. Vndè etiam labores ei leues & dies pauci præ diuini amoris magnitudine videbantur. Sicut autem ad quoslibet tolerandos labores amor Dei, & gaudium, ex magno fructuum prouentu conceptum, illum fortius confirmabāt: sic ad aggredienda ardua quæque superna eum animabat fiducia, experimentis plurimis comprobata. Aded enim diuino confidebat auxilio, vt planè sibi persuaderet, vix esse vllos tam duræ ceruicis homines siue in vrbibus, siue in castris, quorum corda salubriter contere & concutere non posset, si non deesset tempus diutius apud illos concionandi. Quamobrè etiam si interdum accidisset, quod quidem accidit rarissimè, vt urbem ingressus vel pagum, in prima vel altera concione multos auditores non haberet, eam, quam diximus, fiduciam socijs pro illorum consolatione exponere, illud propheticum adducens: Adhuc quadraginta dies, & Niniue subuertetur. Quod non semel duntaxat, sicut Ionæ, sed multoties & in multis ita constat ei euenisse.

Cum autem instar pluuie eius doctrina increfceret, inter ipsos sermonum quasi cælitus effusus imbres, Domino illi cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis, multa cœperunt miracula coruscare. Cum enim quadam die Mediolani præforibus ecclesiæ B. Eustorgij concionaretur, cuidam muto adolescenti, ad eum populi deuotione adducto, in os immisit digitum, conficiendo Christi corpori consecratum, moxque soluto vinculo linguæ eius, beneficium loquelæ restituit. Interrogatus enim statim adolescens, qui decem annis mutus permanerat, quid habuisset in ore: Digitum,

tum, inquit, tuum: simulque coram omnibus in vberes gratiarum actiones prorumpens, recens apertorum Christo reddidit laborum vitulos. Etsi autem hoc miraculo merito obstrui debuerint ora hæreticorum iniqua loquentium: at nihilominus illi, tanquam canes impudentissimi, salutifera confusione non sunt confusi, & erubescere nescierunt. Itaque ad sancti sui gloriam plura signa innouavit Dominus, & mirabilia immutauit. Nam quodam die, cum apud Mediolanum quendam episcopum Manicheorum beatus Petrus examinaret, multis episcopis & religiosis, atque bona ciuitatis parte ad hoc spectaculum congregatis, & dies tum concione, tum hæreticorum examinatione in longum protracta fuisset, æstusque ingens cunctos affligeret: hæresiarcha ille opportunum, vt putabar, subfannandi tempus nactus, coram omnibus exclamauit: O Petre peruerse, si tu es tam sanctus, quam hic populus stultus affirmat: cur illum pateris tanto solis ardore cruciari, nec rogas Dominum, vt nubem aliquam interponat, ne stultus hic populus æstu nimio conficiatur? Cui cum athleta fidei fidenter respondisset, se ita, vt dixerat ipse, facturum, si promitteret, se abiurata hæresi fidem sanam complexurum: multi ex Catholicis propter eam sancti viri sponsonem contristari cœperunt, verentes ne fides Catholica hac occasione pateret ignominia: è diuerso autem permulti hæretici lætati sunt, sperantes fore, vt vir sanctus pudore afficeretur, maxime cum toto celo nulla vel exigua nubecula appareret: atque idcirco suum illum episcopum infestis clamoribus hortabantur, vt incunctanter promitteret. Sed cum hac ratione pertinacia hæretici, se obligare nolentis, frangi non posset, vel aliqua ex parte emolliri, beatus Petrus, qui neque propter hæreticorum gaudium, neque propter Catholicorum metum, bene sperans in Domino, animo conciderat: Vt appareat, inquit, quod bonus Deus omnium visibilium est creator & opifex, ego illum rogo, vt ad consolationem in se credentium, & incredulorum confutationem, aliquam nobis dignetur creare nubeculam, quæ inter solem & populum interposita, nos tueri possit ab hoc æstu. Quod vbi ab illo ex pulpito quodam eminenti, præmissis Crucis signo, dictum fuit, mox Dominus nubem instar tentorii effecit, quæ multo temporis spatio populum omnem sua umbra protexit, causamque lætandi & hæreticis insultandi auxit Catholicis.

Manichæorum Episcopum examinat.

Nubecula diuinitus creatur ad preces eius.

Alio etiam die, similiter disputationi cum hæreticis præstituto, cum moras facerent fratres, è vicinis monasterijs acciti, filij tenebrarum prudentiores filijs lucis, armis veritatis destituti, se multitudine armauerunt, vt quem ratione non poterant, saltem multiloquio superarent. Adfuit inter eos quidam, quem suæ perfidiæ patronum delegerant, vir loquax, clamorosus & malignus, sermonum versutijs instructus. Is vbi pugilem fidei cum socio suo adstantem vidit, statim verborum tendiculas pedibus eius apposuit, & vt incautum impelleret in ruinam, cœpit importunè multoque clamore insistere, vt ad ea, quæ proposuerat, responderet. Sæpius illo vociferante, vir Dei attendens, non licere seruo Dei contendere & litigare, nec prodesse, si verba veritatis & sobrietatis promantur, vbi non est auditus: simul etiam non immemor misericordiae Dei, totum se ad orandum contulit, attentè rogans Deum, vt hostes vel inuiti erubescerent tanquam impij, & muta fierent labia dolosa, aut certè pro sua clementia iuberet solem verè intelligentiæ illis oriri. Nec mora: alterum è duobus impetrauit. Cum enim fidei propugnator aduersus veritatis inimicum fidenter insisteret, vrgeretque, vt rursus suam ille questionem proponeret: ita Dominicæ virtuti satanica verba cesserunt, atque ille paulò antè tam loquax & garrulus repente sic obmutuit & elinguis effectus est, vt neque ad quærendum, neque ad respondendum os vel tenuiter aperire potuerit. Itaque perfidi comites illius alij aliò dissipati sunt, nec compuncti, eorum duritia obistente.

Hæreticus loquacissimus obmutuit.

Contigit quandoque, viro beato cum episcopo Placentino iter agente, vt ad ædes viri nobilis, domini Gaufridi de Lomelo diuerterent, cuius filium Henricum ita gula rumor premebat, vt nec loqui posset, nec spirare. Itaque parentes eius, propinqua filij morte anxij, vitamque illius desperantes, vbi audierunt fratris Petri Veronenfis aduentum, ambo illi obuiam occurrunt, moribundum puerum mœsti nunciant atque sollicitè commendant. Accessit ille ad puerum, sublatisque ad Deum manibus, crucis ei impressit signum. Puer iam deuotus languenti collo, tanquam singulare remedium, sancti viri cucullum admonit, percepitque benedictione, simul etiam sanitatem recepit. Quod pater eius accuratè & libenter inspiciens, nouum cucullum ei donauit, tantæque virtutis veterem apud se retinuit: neque id sanè ad insipientiam sibi. Nam postea is ipse

Contactus cuculli eius sanat puerum.

Itē eius pa-
rentem.

vir nobilis, diris viscerum torsionibus vexatus, cum sibi metueret mortis imminere discrimen, cucullum illum, quem hactenus asseruauerat, reuerenter iussit adferri, eo que pectori suo apposito, mox vermem quandam bicipitem & valde pilosum euomuit, post illum vomitum plenam ilico sanitatem adeptus.

Math. 9.
Iohan. 11.

Quantus autem apud magnates magnificaret Dominus sanctum suum, non minus ille tamen pauperibus monastica vita professoribus affabilem & amicabilem se exhibebat specialis deuotionis affectu. Quibus cum frequenter gratiam visitationis impenderet, flammam diuini amoris in eis accendens, vacillantes confirmans sermonibus suis, confortans manus remissas, & genua tremencia roborans: contigit, vt in quodam castello Mediolanensis diocesis, nomine Caracte, ad humiliatorum fratrum domum suo more se conferret. Perductus est autem à nonnullis, de ipsius suffragio confidentibus, ad sororem quandam, Carasiam nomine, quae ad eum iacebat corporis viribus destituta, septemque annis iam iacuerat, vt etiam pro qualibet necessitate non posset surgere. Ad quam vt peruenit, sic precatus est: Domine, qui sanasti paralyticum & Lazarum suscitasti, obsecro, vt huic etiam mulieri digneris restituere sanitatem. Protinus illa liberata, eadem vespera de suo grabato exurgens, altero mane redeunti occurrit, ac deinde quoad vixit, nempe annis septem, permansit incolumis, & officijs pristinis integre restituta. Eius generis aliud quiddam etiam Mediolani contigit, cum quidam, Acerbus nomine, qui quinquennio miserè fuerat contractus, in vehiculo ad sanctum virum adductus est: à quo cum esset consignatus, continuo surrexit incolumis.

Mulier de-
sperata, in
viroque ho-
mine sana-
tur.

Mulri cura-
tur daemo-
niaci.

Meritum etiam serui Dei veniam peccatorum & sperare potuit, & impetrare Mantuana quadam mulier, cuius salutem multi desperauerant. In mortis enim discrimine constituta, longo temporis spatio iam linguae usum perdidit. Ad eam vir sanctus rogatus accessit, & vt vita posset ad eam ingredi per auditum, & ex ore prodire per confessionem, capitis reuerenter detracto, cum dixisset, Dominus vobiscum, primam lectionem sancti Euangelij secundum Iohannem, vt primò audiret effecit, & mox vt confitendo peccata sua ipsi loqueretur, iniunxit. Illa incipiente vt obedientia, vel potius gratia salutari, stupefacti circumstantes & hilaritate perfusi, è domo egressi sunt, ne confitentis peccata audiret: sed ea tamen postea tam alta voce vt coepit, vt confessionem generalem, quam fecit, sub finem distinctè audire & intelligere possent etiam extra domum. Has ob causas fama illius & gratia non solum in ea, quam diximus, ciuitate, sed vbiq̄ per patriam in dies augmenta capiebat, & latius spargebatur. Neque id mirum, quando haec & plura alia, dum adhuc viueret, per eum Dominus operari dignatus est. Complures enim daemonicos, diuersisque vexatos morbis solo contactu vel Crucis signo curauit, sicut multorum fidedignorum testimonijs est comprobatum.

Fit Inquisi-
tor in ditio-
ne Medio-
lanensi.
Iudic. 15.

Verum cum pestis haeretica in Longobardia pullularet, & multas iam ciuitates contagione pestifera infecisset, summus Pontifex Innocentius quartus, non ignorans quam perniciosa esset ouibus luporum admixtio, ad pestem illam satanicam abolendam, diuersos Inquisitores ex ordine Praedicatorum, tanquam canes quosdam, qui lupos ab ouibus arcerent, ad diuersa Longobardiae loca prudenter ablegauit. Sed cum Mediolani haeretici non solum multi numero, sed etiam magni seculari potentia, versuti multa fraudulentia, garrulitate loquaces, satanicaque instructi scientia residerent, idem Pontifex sciens beatum Petrum esse virum magnanimum, qui ab hostium multitudine neutiquam formidaret: animaduertens quoque eius virtutis constantiam, qua aduersariorum potentiae nec in minimo esset cessurus: atque compertam habens eius facundiam, qua posset haeticorum contundere fallaciam & vanitatem: denique certò sciens eum in diuina sapientia egregie eruditum, qua friuola haeticorum argumenta facile esset confutaturus, quippe qui à puero inter haeticos vixisset, & quemadmodum scripturas detorquerent ac prauè interpretarentur, quibus etiam verbis & fucis cauteriatis conscientias suas obtegerent, crebris pugnis & diuturnis experimentis probè didicisset: tam strenuum fidei pugilem, tamq̄ indefessum Domini bellatorem, Mediolani & in Comitatu Mediolanensi instituit haeticae prauitatis Inquisitorem, plena ei autoritate concessa. Ille verò demandatum sibi munus diligenter obiens, Samsonis vulpeculas accuratè perquisiuit, easque dissipauit vbiq̄, nullam eis requiem tribuens, sed mirabiliter eas confundens, ac potenter profligans, ita vt non possent resistere sapientiae & spiritui, qui per eum loquebatur. Inerat ei sanè spiritalis in suscipiendis id genus certaminibus fiducia aduersus hostes, quam ex diuina reuelatione conceperat. Nam cum vice quadam ob futuros eosque incertos euentus non nihil paue-

ret,

ret, atque ante altare sacratissimæ Virginis agones suos Virgini commendaret, per beatissimam Virginem virgini dormienti responsum est, quod per filium Virginis iam ollum, imminente eius passione, alteri Petro dictum fuit: Ego pro te rogavi Petre, vt non deficiat fides tua. Ità factum est, vt nec certa fiducia illum diffidere, nec feruor indeficiens tepere, nec multa experientia formidare permetteret: sed sicut leo fortissimus bestiarum, ad nullius pauet occursum: ità ipse non raro hostibus offerebat sub ea conditione congressum, vt illi quotquot possent secum adducerent de toto exercitu scripturarum: ipse verò vno solo contra eos contentus esset milite, beatum Paulum significans, quem sibi delegerat athletam inuictum aduersum omnes fidei peruersores. Sapius etiam obtulit sese hæreticis paratum ad flammam vltro subeundas pro afferenda veritate fidei catholicæ, si illi pariter ignis certamen experiri vellent. Denique pro ea fide vitam suam non modò periculis, sed morti etiam obijcere valde appetebat. Probabile autem est, ex diuina reuelatione eum habuisse, quod tam fideliter, tamque frequenter prophetico spiritu proferebat. Nam veluti de felici martyrio suo, atque etiam de loco sepulturæ suæ certis, vtrumque fratribus hac ratione eum prædixisse comperit: Scitote inquit, me ex hac vita non nisi incredulorum peremptum manibus abiturum, nec dubitatis Mediolani me sepulcrum habiturum. nec de suo metuebat præmio, qui tam erat certus de merito. Sciens enim, cui credidisset, non arroganter, sed fidenter ità sibi post bella victoriam promittebat, vt firmiter speraret & crederet, nomen eius in litanij commemoratum, & eius festum diem in Calendarijs adscriptum iri. O beatum virum, cui in præsentem vitam iam futura inchoauerat, & cuius pedes iam in atrijs cælestis Ierusalem stabant, quiq; adhuc in carne degens corruptibili, gloriæ immortalis & incorruptibilis laudisq; sempiternæ primitias degustabat.

Præuidens autem vir sanctus, è propinquo adesse diem suæ passionis, summi Pontificis mandata tanto constantius atque instantius cœpit exequi, quanto propius cernebat sibi repositam coronam iustitiæ, in illo die à iusto iudice ipsi reddendam. Videntes verò heretici atq; dolentes negocium fidei per illum tam prosperos habere successus, de eius nece cum suis fautoribus tractare cœperunt, existimantes tum demum tranquillè se posse viuere, si ipsorum tam validus persecutor è medio sublatus esset. Nec latere sanctum virum illorum machinationes, quippe quas certa plurimorum relatione didicisset: sed tanquam pugil inuictus & intrepidus, nec metuebat quod iam pridem ardenti desiderio sitierat: nec in ijs, quæ magna fiducia susceperat, tepescebat: sciens, occidi quidem se posse, sed neque sic tamen superatum iri. Itaque in Dominica, quæ dicitur Palmarum, quatuordecim diebus ante suum obitum, iam præsciens beati martyrii sui, Mediolani coram multa populi frequentia è suggestu palam dixit, se non ignorare hæreticos ipsi necem meditados esse, & iam pecuniam sicario numerandam alicubi depositam esse. Sed agant illi, inquit, quicquid volent, plus me sentient facturum contra se etiam post obitum, quam fecerim viuens. Assignato autem quibusdam hæreticorum fautoribus termino peremptorio ad octauum Paschatis diem, vt mandatis Ecclesiæ omninò parent, prædicens se ad illum terminum reuersurum, ad Cumanam ciuitatem profectus est, vbi Prioris inter fratres suos officioungebatur.

Porrò anno salutis millesimo ducentesimo quinquagesimo secundo, die sabbati illius, quod est finis Septuagesimæ, diciturq; sabbatum in Albis, & Pascha annotinum, athleta Christi de suo cœnobio ad certamen fidei Mediolanum contendens, nitebatur præfixum terminum præuenire. Cumq; iter medium carperet, quidam funestus hæreticus & cruentus hæreticorum satelles, eorū precibus adductus, & precio librarum quadraginta conductus, in beatum virum, iter salutaris propositi persequentem, in agnum vtiq; lupus, in mitem ferus, in piū impius, furibundus in mansuetū, prophanus in sanctum anu sacrilego incurrit, & de Christi sacerdote victimam faciens, sacrum illius caput ensè cruento ferit, diraq; illi semel atq; iterum repetitis ictibus vulnera imprimit. Deindè nihil diuertentem ab hoste, sed protinus hostiam sese exhibentem, illiusq; truces ictus patienter excipientem, seminecem humi prostratum relinquit, & ad fratrem Dominicum sancti viri comitem, aërem miserandis vocibus implentem, opemq; & auxilium implorantem, mox cruentus carnifex se conuertit, & quatuor illi letalia vulnera inflixit. Interea B. Petrus in parte alia se Domino commendans: In manus tuas Domine, inquit, commendo spiritum meum, à fidei catholicæ professione & præconio etiam in hoc articulo minimè desistens, sed symbolū fidei, quod propter patris blandimenta puer abnegare noluit, in ipsis mortis angoribus, tanquam egregius fidei propugnator,

Luc. 22.

Prouer. 30.

Mortē suā
prædicat, &
sepulturā
locum.Hæretici
de eius nece
tractant.Crueliter
cæditur à si-
cario ad id
conspicuo.Item F. Do-
minicus.

nequaquam oblitus recitare : quemadmodum etiam ille scelestus carnifex, fugæ præsidio destitutus, & à fidelibus, quos fratris Dominici clamores excitauerant, postea captus, atque idem quoque frater Dominicus, aliquot diebus superuiuens, restati sunt. Cum autem adhuc palpitaret vir sanctus, cultrum homo ille sanguinarius per eius latera ad egit, eoque confosso, beatum illius martyrium absoluit. Atque ita expleta huius peregrinationis Septuagesima, felix viator caelestem peruenit ad patriam : ita stolam suam martyr & virgo dealbavit in Albis : ita denique ad aeternum celebrandum sabbatum, ex sabbato temporario migravit. Pascha etiam annotinum suo agno non caruit, quando B. Petrus in illo tanquam agnus innocens immolatus, ipso sui martyrii die simul & confessor, & martyr, & propheta, & doctor quodammodo esse promeruit. Confessor quidem, quando eodem die confessione more solito facta, Deo sacrificium laudis obtulit, & fidem Christi inter tormenta constanter confessus est: Doctor verò, clara voce veram docendo fidem, dum apostolicum symbolum disertè pronunciauit : Martyr autem, pro defensione fidei sanguinem fundendo suum : Propheta denique, dum prophetico spiritu id, quod euenturum erat, prædixit. Patiebatur enim per id tempus quartanam febrem, sociisque dicentibus, illa die se Mediolanum attingere non posse, respondit : Si ad domum fratrum peruenire non dabitur, apud S. Simplicianum licebit hospitio uti, quod ita factum est. Nam cum eius sacrum corpus curru Mediolanum adueheretur, eius percussore iam capto & vel inuito sequente, fama tanti facinoris celeriter Mediolanum aduolans, urbem totam populo concurrente & tumultuante concussit & perturbavit, nec eum populi concursum Magistratus Mediolanensis inopinata perturbationis metu attonitus, etiam clausis urbis portis impedire potuit: quin tanta fieret plebis obuiam euntis impressio, ut ipse etiam Archiepiscopus, cum suo Clero & permultis religiosis sancto martyri instituta processione occurrens, vix ad sacrum corpus pertingere potuerit. Quæ res impedimento fuit, ut fratres ad suum cœnobium illud ea die perducere non possent, sed apud S. Simplicianum illa nocte depositum sit, fratribus apud illud pernoctantibus.

Moriens fuit
Confessor.
Doctor.
Martyr.
Propheta.

Percussor
eius captus.

Passio eius
in quibus
Christi passionem imitatur.

Luc. 23.

Multi heretici conuertuntur, visis eius defuncti miraculis.

Iudic. 16.

Est verò hoc loco illud nequaquam prætermittendum, quod eius martyrium reddidit illustrius atque celebrius. Habet enim passio eius quandam cum Christi passione similitudinem. Christus pro veritate fidei, quam docebat, passus est: Petrus pro eiusdem fidei defensione. Christus ab infideli populo Indæorum : Petrus à perfidiosa turba hæreticorum. Christus Paschali tempore cruci affixus est: Petrus eodem tempore cæsus est. Christus sub mortem, In manus tuas, inquit ad Patrem, commendo spiritum meum : Petrus iisdem vsus est verbis morti proximus. Christus pro triginta argenteis proditus est, ut crucifigeretur : Petrus quadraginta libris Ticinensibus venditus est, ut tolleretur è medio. Christus sua passione multos adduxit ad fidem : Petrus sua morte complures hæreticos conuertit. Nam licet, dum esset in viuis, pestifera hæreticorum dogmata egregie extirparet : at tamen post obitum, meritis eius intercedentibus, & crebris coruscantibus miraculis, adeo ea profligata sunt, ut plurimi relicti erroribus, ad sanctæ matris Ecclesiæ gremium conuolarent, ipsaque urbs & Comitatus Mediolanensis, ubi tot prius hæreticorum conuenticula resederant, adeo sint repurgata, ut pulsus alijs, alijsque respicientibus, nullus ibi apparere ausus fuerit. Multi etiam ex eis hæresiarchæ insignes & magni nominis, S. Dominici institutum complexi sunt, iisdemque hæreticos & eorum fautores vsque in præsens mirabili seruore persequuntur. Ità nimirum Samson plures occidit Philistæos moriens, quam occiderat viuens. Sic granum frumenti cadens in terram, perfidorum manibus mortificatum, vberem surgit in spicam. Sic aromata pilo contusa, odoris fragrantiam latius fundunt. Ità granum sinapis attritum, vim suam efficacius exerit. Denique Petrus noster ita pressus acerbæ passionis torculari, gratissimi liquoris redundat in copiam.

Cæterum post viri sancti gloriosum triumphum, cæli rosario dudum clauso, sed per beati Petri martyrium, ut ita loquamur, referaro, caelestia miracula crebrius declarata sunt, quibus Dominus suum martyrem illustravit. Terra quoque eius roseo sanguine madidata, vberiores fructus protulit, eosque cælo intulit latibunda, præconis fidei & martyris Christi suffulta suffragijs, quæ in multis orbis regionibus atque prouincijs signorum euidentia declarantur. Quorum etsi nonnulla summus Pontifex suis literis strictim comprehenderit, & nos tamen, quo ad possumus, miraculorum ordinem prosequentes, ad lectorum & auditorum ædificationem latius ea distribuimus, alia quadam adijcetes, quæ postea fidelium hominum testimonijs veri-

rissimè sunt approbata: vbi tamen hoc præmissum volumus, plura esse edita miracula, quàm sint in scripta redacta, multa etiam prolixitatis vitandæ causâ prætermisâ. Pauca autem, quæ tacere nolimus, iam commemoramus. Eodem die, quo cæsus est vir beatus, mulier quædam morbo laborans, (dicebatur autem Iacoba) ad sancti corpus auida accessit: sed cum, premente turba, longo temporis spatio non posset ad illud peruenire, vt quandoque sui morbi inueniret remedium, quod à medicis frustra expectarat, tandem ægrè in ecclesiam sancti Simpliciani, vbi corpus martyris iacebat, introducta, super caput suum, ex quo fistulæ morbo iam aliquot ossa perdiderat, manu martyris signum Crucis expressit, & integræ sanitatis beneficium obtinuit.

Multa eius post obitum miracula.

Insigne miraculum.

Eodem die in monasterio dominarum de Ripolis prope Florentiam, cum quædam sanctimonialis precibus esset inteta, non nihil correpta somno, vidit beatissimam Mariam virginem in sublimi throno gloriosam residere, atque hinc inde duos fratres illi assidere. cum quæ admiras quæreret, quisnam alter eorum esset, audiuit vocem ipsi respondentem: Hic est Petrus Veronensis, qui in conspectu Domini tanquam fumus aromatum gloriosus ascendit. Quod quidem mysterij significatione non vacat, quando frater Dominicus, qui cum eo visus est calum ascendere, non tamen auditus est cum illo nominari. Cum enim pariter cum illo passus sit, creditur etiam calum cum illo ascendisse: non tamen vnâ cum illo sanctorum catalogo adscriptus est. Itaque ea foror fama vulgante postmodum cognoscens, in vnum eundemque diem & sancti viri martyrium, & suam visionem incidisse, mox concepta fiducia martyri votum nuncupavit, pijsque precibus meruit à morbo quodam confestim liberari. Atque ita eius visionis veritas, tum temporis concordia, tum miraculosa sanitatis recuperatione, tanquam duplici argumento, comprobata est.

Viso cuiusdam monialis

Vt autem catholicorum tristitia, tanti propugnatoris obitu nata, nouæ lucis ortu plenum verteretur in gaudium, lampades ad venerabile sepulcrum martyris in ecclesia beati Eustorgij pendentes, pleræque ex seipsis absque omni humano studio & opera sunt accensæ: quippe cum primis congruè id erat, vt qui fidei lumine & igne claruerat, singulari quodam lucis & ignis miraculo ornaretur. Super locum etiam passionis eius non raro luminaria quædam è celo descendunt, & ad calum redeuntia permulti religiosi alijque visibiliter conspexere, atque inter illa duos fratres in habitu fratrum Prædicatorum se vidisse testati sunt.

Lampades diuinitus accendantur.

Cum autem id genus rumores ad sedem Apostolicam afferrentur, & summus Pontifex ab hominibus fide dignis tam præclara miracula perciperet, catholicæ fidei exaltationi, noui martyris ornamentis, & Apostolicæ sedis, cuius Inquisitorem ac pugilem Dominus tam mirificè illustrare dignaretur, honori congratulans, virgineam eius innocentiam iussit accuratè discuti, & in multa eius merita sollicitè inquiri, miracula quoque diligenter examinari. Atque vbi perspicuè cognouit famam vinci rerum veritate, maioraque comperisset, quàm ad ipsum perlata fuerant: de communi consilio Cardinalium & Prælatorum omnium, qui per id tempus apud sedem Apostolicam residebant, V. III. Calend. Aprilis, nondum exacto post martyrium anno primo, illum Perusij in platea ecclesiæ fratrum Dominicanorum, adstante ipsi Cleri plebisque, itemque religiosorum, nobilium ac procerum multa frequentia, alijs vbertim flentibus præ gaudio, alijs Deum magna voce laudantibus, vniuersis denique mirificè tripudiantibus, & solenni ritu diem festum celebrantibus, cum mirabili cereorum ardentium multitudine & eximio sacrarum vestium apparatu, sanctorum martyrum catalogo statuit adscribendum. Sed quia dies passionis eius, qui fuit septimus Aprilis, in festa Paschalia crebrò incidit, eius festum diem tertio Calendas Maij iussit ab omnibus fidelibus deuotè & solenniter celebrari. Vbi autem per orbem diffusus est Apostolicæ iussionis auditus, mox auditum deuotio, deuotionem noua miracula sunt consecuta.

Refertur in numerum sanctorum.

Postquam autem in sanctorum martyrum album relatus est, catholicorum piæ deuotioni dignum planè visum est, vt sacrum eius corpus, quod vltra annum humili loco sub terra iacuerat, ad sublimiorem transferretur. Cuius rei causâ cum fratres Mediolani ad prouinciale, vt vocant, Capitulum conuenissent, ita sanum & integrum & ab omni putore alienum illud inuenerunt, ac si eodem fuisset die tumulatum. Itaque fratres cum magna reuerentia exportarunt illud ad amplum quoddam pulpitum iuxta plateam, atque illic omni populo visendum & suppliciter venerandum exhibuerunt. De miraculis, quæ plurima post eius in sanctos relationem facta memorantur, nihil in præsentium scripturus sum.

Corpus eius post annum inuenitur prorsus integrum.